

شورای عالی پژوهش و برنامه‌ریزی

دستورالعمل

ارتقای مهارت‌های شغلی مددجویان

دیسرخانه - فروردین ماه ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسنامه

عنوان نشریه :	دستورالعمل ارتقای مهارت‌های شغلی مددجویان
سند بالادستی :	آیین‌نامه‌ی جامع خدمات حمایتی و توانمندسازی
کد سند آیین‌نامه :	(۶۰۰۱)
کد سند دستورالعمل :	(۷۰۱۰۶۰۲)
مدیر تولید :	علیرضا رضایانی
کارشناس مسئول :	صابر صدراپی نیک
کارشناسان :	سید احسان... حسینی ، سید جعفر موسوی ، عبدالرضا کولانی
شورای تخصصی ذی‌ربط:	سلامت و توانمندسازی
تاریخ انتشار:	فروردین ماه ۱۳۹۱
شماره نشریه :	۵۱۲۰۲۰ - ۳۱
تعداد صفحه :	۱۰
شمارگان :	۴۰۰
آدرس :	تهران - بزرگراه ارتش - سوهانک - مجتمع اداری فرهنگی ولایت - شورای عالی پژوهش و برنامه‌ریزی کمیته‌ی امداد امام خمینی ^(ره)
صندوق پستی :	۱۹۳۹۵ - ۷۴۷۳
تلفن :	مستقیم: ۰۲۱ - ۲۳۹۰۳۰۳۹ - ۰۲۱ تلفکس: ۰۲۱ - ۲۲۴۸۱۵۴۹
پست الکترونیک :	www.emdad.ir Scrp@emdad.ir

فهرست مندرجات

عنوان	شماره صفحه
مقدمه	۱
ماده ۱ - مبانی قانونی و حقوقی	۱
ماده ۲ - تعاریف و اصطلاحات	۲
ماده ۳ - اهداف	۴
ماده ۴ - دامنه ی کاربرد (گستره ی فراگیری)	۴
ماده ۵ - مسؤولیت ها	۵
ماده ۶ - شاخص های ارزیابی	۵
ماده ۷ - منابع و تجهیزات مورد نیاز	۶
ماده ۸ - فعالیت ها (روش اجرایی)	۶
ماده ۹ - پرداخت هزینه های آموزشگاه های آزاد	۷
ماده ۱۰ - نحوه ی پرداخت هزینه های مربوط به آموزش های ترویجی و کارآفرینی	۸
ماده ۱۱ - شرایط متقاضیان استفاده از خدمات آموزش های فنی و حرفه یی	۹
ماده ۱۲ - شرایط مربیان	۹
ماده ۱۳ - ارتباطات و تعاملات	۱۰
ماده ۱۴ - انطباق با نرم افزار	۱۰

مقدمه

افرادی که از دانش فنی و مهارت‌های حرفه‌یی بالاتری برخوردار بوده‌اند در اجرای طرح‌های اشتغال و خودکفایی موفقیت بیشتری داشته‌اند. در واقع دانش فنی و مهارت‌های حرفه‌یی کلید اصلی موفقیت در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی به شمار می‌رود، به همین جهت کمیته‌ی امداد آموزش‌های فنی و حرفه‌یی، آموزش‌های از راه دور و برنامه‌ی حرفه‌آموزی فرزندان دبیرستانی را در اولویت برنامه‌های توانمندسازی قرار داده و در نظر دارد با اجرای یک برنامه‌ی فراگیر سطح آگاهی‌های علمی و مهارت فنی متقاضیان اشتغال و خودکفایی را به استانداردهای ملی برساند به نحوی که افراد مورد حمایت قادر باشند با تسلط کامل به انجام فعالیت در رشته‌ی شغلی مورد علاقه خود پردازند.

ماده‌ی ۱- مبانی قانونی و حقوقی

- الف) بندهای (۱) و (۲) سیاست‌های کلی اشتغال ابلاغی مقام معظم رهبری.
- ب) بند (۸) سیاست‌های کلی برنامه‌ی پنج‌ساله‌ی پنجم کشور ابلاغی مقام معظم رهبری.
- ج) بند (۶) ماده‌ی ۱۹، بند "ب" ماده‌ی ۳۹ و بند "و" ماده‌ی ۱۹۴ قانون برنامه‌ی پنج‌ساله‌ی پنجم کشور.
- د) بند "ج" ماده‌ی (۶) اساسنامه‌ی کمیته‌ی امداد امام خمینی^(ه).
- ه) بند "الف" ماده‌ی (۱۷) برنامه‌ی راهبردی پنج‌ساله‌ی پنجم امداد امام^(ه).
- و) آیین‌نامه‌ی جامع خدمات حمایتی و توانمندسازی.

ماده ۲- تعاریف و اصطلاحات

آموزش فنی و حرفه‌یی: آموزشی است که به منظور ایجاد مهارت و توانایی برای احراز شغل و یا افزایش مهارت ارابه می شود و منجر به کسب گواهی نامه مهارت می گردد.

کارآموز: فردی است که براساس برنامه های مصوب در یکی از مراکز آموزشی رسمی و مورد تأیید امداد ، مهارتی را بمنظور کسب شغل یا ارتقای کیفیت کار ، می آموزد
حرفه: به مجموعه‌ی مهارت های مورد نیاز یک شغل اطلاق می گردد.

رشته آموزشی: به مجموعه‌ی دوره های آموزشی مربوط به فراگیری چند حرفه هم خانواده اطلاق می گردد.

مهارت: به مجموعه اطلاعات نظری و توانایی های علمی و تجربی لازم برای انجام یک حرفه معین و یا بخشی از آن اطلاق می گردد.

دوره های آموزشی: به مدت زمان آموزش های نظری و عملی در یک رشته خاص برابر استانداردهای سازمان آموزش فنی و حرفه‌یی اطلاق می گردد.

آموزش های کوتاه مدت: به دوره هایی اطلاق می گردد که مدت زمان برگزاری آن کمتر از یک ماه می باشد.

آموزش های ترویجی: به آموزش های کوتاه مدت گروهی اطلاق می گردد که به صورت حضوری و یا به سبک آموزش از راه دور و به منظور ارتقای سطح دانش فنی و افزایش بازدهی برای مجریان طرح های خود کفایی برگزار می گردد.

آموزش های کار آفرینی: فرآیندی است نظام مند ، آگاهانه و هدف گرا که طی آن افراد غیر کار آفرین دارای توان بالقوه به صورتی خلاق تربیت شده که در نتیجه ، توسعه‌ی نگرش ها ، مهارت های عمومی کسب و کار و توانایی های ایشان را در پی خواهد داشت.

آموزش های تکمیلی: به دوره های آموزشی پیشرفته اطلاق می شود که در آن یک یا چند موضوع از رشته‌ی آموزشی فرا گرفته شده عمومی در دوره‌ی مقدماتی ، به صورت تخصصی جهت ارتقای مهارت صورت می پذیرد.

آموزش های بلند مدت: به دوره هایی اطلاق می گردد که مدت زمان برگزاری آن بیش از یک ماه بوده و توسط مراکز آموزش فنی و حرفه‌یی و یا آموزشگاه های آزاد تحت نظارت این سازمان برگزار و منجر به اخذ گواهی نامه مهارت از این سازمان می شود.

آموزش از راه دور: یکی از روش های آموزش می باشد که در آن موضوعات آموزشی به صورت غیر حضوری توسط ابزارهای چند رسانه‌یی (فیلم ، سی دی آموزشی، پوستر، بروشور، جزوه ، کتاب ، اینترنت و...) به فراگیران ارائه می شود.

حرفه آموزی دانش آموزان: منظور از این آموزش های فنی و حرفه‌یی برای افرادی است که در حال گذراندن دوران تحصیلی در مقطع دبیرستان بوده و علاقه مند به یادگیری فن و یا حرفه با توجه به علایق و استعداد و نیاز بازار کار می باشند .

فرزندان بازمانده از تحصیل: به افراد تحت حمایت کمیته‌ی امداد امام خمینی^(ه) اطلاق می شود که به دلایلی از قبیل شرایط بومی ، منطقه‌یی ، محیطی ، خانوادگی ، فقر ، بیماری ، عقاید و تعصبات قومی و.... از ادامه تحصیل بازمانده‌اند.

متون آموزشی: به محتوای آموزشی تهیه شده برای هر رشته ، اطلاق می شود. متون آموزشی به کار برده شده در آموزشگاه های آزاد و فنی و حرفه‌یی به صورت استاندارد به تفکیک هر رشته توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌یی تهیه شده است .

امکانات آموزشی: به مجموعه عوامل موثر در برگزاری امر آموزش از قبیل فضای آموزشی ، مربیان مجرب ، تجهیزات آموزشی و.... اطلاق می گردد.

افراد مورد حمایت: کلیه‌ی افرادی که از امداد امام^(ه) خدمات دریافت می نمایند اعم از موردی و دائمی.

ماده ۳- اهداف

- ۱- ایجاد یا ارتقای دانش فنی و مهارت های حرفه‌یی مددجویان از طریق آموزش های مقدماتی، بلند مدت و کوتاه مدت، آموزش های تکمیلی فنی و حرفه‌یی، کارآفرینی و ترویجی متناسب با نیازهای شغلی منطقه به منظور کاریابی، اشتغال‌زایی و افزایش بازدهی طرح های در حال اجرا.
- ۲- هدایت شغلی دانش آموزان دوره‌ی دبیرستان در جهت کسب مشاغل فنی.

ماده ۴- دامنه‌ی کاربرد (گستره‌ی فراگیری)

الف) از نظر سازمانی

حیطه‌ی فراگیری این دستورالعمل از نظر سازمانی شامل ستاد مرکزی و ادارات کل استان، مدیریت شهرستان، ادارات (شاخه‌ها) و دفاتر خارج از کشور می باشد.

ب) از نظر جمعیتی

حیطه‌ی فراگیری این دستورالعمل از نظر جمعیتی شامل:

- ۱- کلیه‌ی افراد مورد حمایت، همسر و فرزندان ایشان (فرزندان در حال تحصیل در مقطع دبیرستان، فرزندان بازمانده از تحصیل، فرزندان فارغ التحصیل دانشگاهی) که دارای توان کار بوده و مطابق دستورالعمل استعدادسنجی، کاریابی، کارآفرینی و توسعه‌ی اشتغال مددجویان نیازمند آموزش باشند و حداقل ۱۵ سال تمام داشته باشند.
- تبصره ۱:** در صورت تأیید معاونت امور فرهنگی، سن کمتر از ۱۵ سال صرفاً فقط جهت آموزش مورد تأیید بوده و دانش آموزان ساکن خوابگاه‌ها و استفاده کنندگان از کانون‌های دایم و موقت از اولویت برخوردارند.
- تبصره ۲:** اولویت آموزشی افراد مشمول، به صورت سالانه ابلاغ می گردد.

- ۲- مجریان طرح‌های خودکفایی و مددجویان معرفی شده به کار که به آموزش بیشتری نیاز دارند.

ماده‌ی ۵- مسؤولیت‌ها

الف) برنامه ریزی

معاونت اشتغال و خودکفایی متولی برنامه ریزی، هدایت، تدوین ضوابط و مقررات مورد نیاز و شناسایی و اهتمام در رفع موانع موجود را در سطح ملی برعهده دارد.

ب) هماهنگی

هماهنگی امور مربوط به این دستورالعمل بر عهده‌ی اداره کل امور حرفه آموزی و کاریابی می باشد.

ج) اجراء

۱- معاونت اشتغال و خودکفایی استان وظیفه هماهنگی های لازم استانی و اهتمام در رفع موانع موجود جهت اجراء را برعهده دارد.

۲- در سطح مدیریت شهرستان نیز معاونت امور توانمند سازی (واحد اشتغال و خودکفایی) وظیفه اجرای این دستورالعمل را عهده دارمی باشد.

د) نظارت

جهت اجرای هرچه مطلوبتر این دستورالعمل، نظارت در سه سطح به شرح ذیل صورت می پذیرد:

۱- نظارت تخصصی: توسط معاونت اشتغال و خودکفایی.

۲- نظارت برنامه‌ی: توسط مرکز برنامه ریزی و فناوری اطلاعات.

۳- نظارت عمومی: توسط دفتر نظارت و رسیدگی به شکایات.

ماده‌ی ۶- شاخص‌های ارزیابی

شاخص‌های ارزیابی بر اساس شاخص‌های پیش بینی شده در دستورالعمل ارزیابی عملکرد و سنجش بهره وری واحدهای سازمانی خواهد بود.

ماده ۷- منابع و تجهیزات مورد نیاز

الف) منابع مالی و اعتباری

اعتبار مورد نیاز جهت اجرای این دستورالعمل از محل اعتبارات منابع عمومی و منابع اختصاصی و امکانات سایر دستگاه ها تامین خواهد شد.

ب) نیروی انسانی

نیروی انسانی مورد نیاز جهت اجرای این دستورالعمل شامل کارکنان دارای پست سازمانی شاغل در حوزه اشتغال و خودکفایی در سطح مرکز، استان و مدیریت شهرستان و در صورت نیاز به خرید خدمت از طریق نیروهای غیر رسمی مطابق دستورالعمل نیروهای غیر رسمی می باشد.

ج) فناوری اطلاعات

زیر سیستم مربوطه در نرم افزار جامع خدمات حمایتی و توانمند سازی و سخت افزارهای مورد نیاز برای ثبت و ضبط و تحلیل اطلاعات مددجویان ماهنگی حوزه های اداری و مالی و مرکز برنامه ریزی و فناوری اطلاعات تامین می گردد.

ماده ۸- فعالیت ها (روش اجرایی)

فرآیند آموزش های مهارتی:

فرآیند آموزش های مهارتی مقدماتی و تکمیلی حرفه آموزان و دانش آموزان مقطع دبیرستان به شرح زیر می باشد:

- ۱- برای افراد متقاضی تسهیلات اشتغال و یا مددجویانی که به تشخیص مددکاران مستقر در اداره (شاخه) واجد شرایط ایجاد اشتغال تشخیص داده شده اند و نیاز به آموزش دارند فرم مربوطه توسط اداره (شاخه) تکمیل و به مدیریت شهرستان ارائه می شود.
 - ۲- مدیریت شهرستان موظف است ضمن تشکیل پرونده پس از بررسی فرم های واصله از اداره (شاخه اصلی) با رعایت مفاد دستورالعمل استعداد سنجی، کاریابی، کارآفرینی و توسعه اشتغال مددجویان، نسبت به انجام راهنمایی شغلی جهت متقاضی اقدام نماید
- تبصره ۱:** چنان چه به تشخیص معاونت امور توانمند سازی (واحد اشتغال و خودکفایی) مدیریت شهرستان علاوه بر افراد ارجاع شده از اداره (شاخه) افراد دیگری نیز

واجد شرایط تشخیص داده شده اند در این مرحله نسبت به راهنمایی شغلی آنان نیز اقدام می گردد .

۳- واحد اشتغال و خود کفایی مدیریت شهرستان موظف است بر اساس نتایج حاصله از راهنمایی شغلی ، نسبت به تهیه‌ی طرح پیشنهادی آموزشی اقدام و پس از تأیید معاونت امور توانمند سازی مدیریت شهرستان جهت اجراء به اداره (شاخه) ابلاغ نماید.

۴- چنانچه به تشخیص معاونت امور توانمند سازی (واحد اشتغال و خود کفایی) مقرر گردید که دوره‌ی آموزشی در مراکز آموزشی رسمی و مورد تأیید امداد گذرانده شود لازم است نسبت به معرفی متقاضیان به مراکز مذکور اقدام شود .

تبصره‌ی ۲: معاونت امور توانمند سازی (واحد اشتغال و خود کفایی) مدیریت شهرستان موظف است نسبت به تدوین بانک اطلاعات آموزشگاه ها و مراکز مزبور و تعیین آموزشگاه‌های واجد صلاحیت اقدام نماید.

۵- پس از طی مراحل آموزش توسط متقاضی و موفقیت در آزمون های مربوطه ، معاونت امور توانمند سازی (واحد اشتغال و خود کفایی) مدیریت شهرستان جهت اجرای طرح های اشتغال و یا معرفی به مراکز کاریابی اقدام می نماید .

تبصره‌ی ۳: جهت صرفه جویی در هزینه ها استفاده از فضای کانون های فرهنگی در ارایه‌ی آموزش های مهارتی مربوط به دانش آموزان مقطع دبیرستان مورد تأکید است.

۶- معاونت امور توانمند سازی (واحد اشتغال و خود کفایی) مدیریت شهرستان موظف است به طور مستمر نحوه‌ی ارایه‌ی خدمات آموزشی مراکز طرف قرارداد را پایش نموده و بر اساس آن ارزیابی های لازم را به عمل آورد .

ماده‌ی ۹- پرداخت هزینه های آموزشگاه های آزاد

الف) نحوه‌ی پرداخت :

شهریه‌ی آموزشگاه های آزاد در چارچوب توافق نامه‌ی منعقد شده و براساس قرارداد فی مابین آموزشگاه و کمیته‌ی امداد مدیریت شهرستان طی دو مرحله توسط امداد در وجه آموزشگاه به شرح ذیل قابل پرداخت است :

۱- مرحله ی نخست : پرداخت ۲۰ درصد شهریه در ابتدای دوره

۲- مرحله ی دوم : پرداخت ما بقی شهریه در پایان دوره

ب) نکات لازم الرعایه در پرداخت هزینه های آموزشی و هزینه های جانبی مربوطه:

۱- جهت پرداخت هزینه ی آموزش به آموزشگاه ، بایستی چک در وجه آموزشگاه صادر

گردیده و تصویر چک و اعلام وصول آموزشگاه در پرونده ی آموزشی بایگانی گردد.

۲- چنانچه کارآموز به دلایل موجه از شرکت در دوره ی آموزشی خودداری نموده

و یا قادر به اخذ گواهی نامه مهارت نگردد، پرداخت ما بقی هزینه های آموزش بر عهده ی

کمیته ی امداد امام (ره) است .

۳- چنانچه کارآموز به دلایل غیر موجه از شرکت در دوره ی آموزشی خودداری نماید ،

ضمن الزام به پرداخت کل هزینه ی آموزش ، حداقل تا دو دوره از شرکت در دوره های

آموزشی محروم خواهد بود .

تبصره: جهت اجرایی نمودن این بند اخذ تعهد به میزان هزینه ی دوره آموزشی از مددجو

حسب نظر مدیر شهرستان بلامانع است.

۴- هزینه ی ایاب و ذهاب ، تغذیه و خرید لوازم کمک آموزشی با رعایت سقف هزینه که

به صورت سالانه توسط معاونت اشتغال و خودکفایی دفتر مرکزی ابلاغ می شود قابل

پرداخت می باشد .

۵- در خصوص برگزاری دوره های آموزشی ، استان ها مکلفند در تنظیم قراردادهای

آموزشی به گونه یی عمل نمایند که دوره های مورد نظر تا پایان سال به اتمام رسیده و

هزینه ی های مربوطه پیش از بسته شدن حساب های مالی پرداخت گردد .

ماده ی ۱۰- نحوه ی پرداخت هزینه های مربوط به آموزش های ترویجی و کارآفرینی

پرداخت هزینه های آموزشی جهت برگزاری دوره های کوتاه مدت ترویجی و کارآفرینی

مطابق با فرم مربوطه به شرح زیر قابل پرداخت می باشد .

۱- حق الزحمه ی مربی طبق قرارداد منعقد شده بایستی پرداخت گردد.

- ۲- اجاره بهای مکان آموزشی ، برابر با صورت جلسه‌ی تنظیمی قابل پرداخت است .
- ۳- هزینه‌های ایاب و ذهاب ، خرید لوازم کمک آموزشی و پذیرایی طبق فرم مربوطه تکمیل و قابل پرداخت می باشد .

ماده‌ی ۱۱- شرایط متقاضیان استفاده از خدمات آموزش های فنی و حرفه‌یی

افرادی که متقاضی استفاده از خدمات آموزش های فنی و حرفه‌یی هستند بایستی دارای شرایط ذیل باشند :

- ۱- سن کارآموز بیشتر از ۱۵ سال باشد.
- تصوره:** جهت کارآموزان دختر درهمه‌ی سنین و جهت کارآموزان پسر کمتر از ۱۸ سال
ارایه‌ی رضایت نامه از سرپرست خانواده الزامی می باشد.
- ۲- از سلامت جسمی و روانی برخوردار باشد .

ماده‌ی ۱۲- شرایط مربیان

مربیان مورد استفاده در آموزش های کوتاه مدت علاوه بر صلاحیت اخلاقی باید شرایط زیر را دارا باشند:

- ۱- باید از تحصیلات عالی برخوردار بوده و یا دارای کارت مربیگری یا گواهی نامه‌ی معتبر باشند .
- ۲- استفاده از کارشناسان با تجربه سایر دستگاه‌های اجرایی با تأیید دستگاه مربوطه جهت آموزش مددجویان بلامانع است.
- ۳- استفاده از کارشناسان باتجربه‌ی امداد با تأیید مدیر شهرستان در امر آموزش بلامانع است.
- ۴- برای آموزش مشاغل خاص (هنری - فنی) که ممکن است مربیان تحصیل کرده یا دارای گواهینامه آموزش در دسترس نباشد می توان به طور موقت از افراد با تجربه که دارای سایر شرایط فوق بوده و قدرت بیان و انتقال مفاهیم و متون دروس را داشته باشند ، با تأیید معاونت اشتغال و خود کفایی استان استفاده نمود .
- ۵- اولویت استفاده از مربیان جهت امر آموزش با مربیان بومی خواهد بود .

ماده ۱۳- ارتباطات و تعاملات

الف) تعاملات درون سازمانی

تعامل با معاونت امور فرهنگی (مطابق دستورالعمل نحوه ی ارائه ی خدمات مشاوره و راهنمایی) و سایر واحدهای ذی ربط در انجام مأموریت محوله.

ب) تعاملات برون سازمانی

همکاری با سایر سازمان های مرتبط از طریق انعقاد تفاهم نامه از جمله سازمان های متولی آموزش در کشور مانند سازمان آموزش فنی و حرفه یی (در شهرها هم چنین در روستاها در قالب تیم های آموزشی سیار) و نیز از توان آموزشی سایر مؤسسات آموزشی، هم چون آموزشگاه های آزاد تحت نظارت سازمان آموزش فنی و حرفه یی، جهاد دانشگاهی، بخش ترویج سازمان جهاد کشاورزی و.... به نفع مددجویان استفاده می گردد.

ماده ۱۴- انطباق با نرم افزار

فرآیند اجرایی و فرم های مربوطه که متعاقباً توسط معاونت اشتغال و خودکفایی و با هماهنگی مرکز برنامه ریزی و فناوری اطلاعات ابلاغ می گردد تا زمان استقرار نرم افزار مربوطه مورد عمل بوده و پس از آن مطابق رویه ها و فرم های مورد عمل در نرم افزار اقدام خواهد شد.

این دستورالعمل در ۱۴ ماده و ۷ تبصره تنظیم گردیده و در تاریخ ۱۳۹۱/۱/۲۵ به تأیید سرپرست امداد امام^(ره) رسیده و کلیه ضوابط و مقررات قبلی مرتبط با این دستورالعمل کأن لم یکن تلقی گردیده و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراء می باشد.

سند سیاست های کلی اشتغال

(بلاغی از سوی مقام معظم رهبری)

ترویج و تقویت فرهنگ کار، تولید، کارآفرینی

و استفاده از تولیدات داخلی به عنوان ارزش اسلامی و ملی بامبره گیری از نظام آموزشی و تبلیغی کشور.

(بند ۱)